

זכות התורה ולומדיה מוקדשים לטובת נשמת
הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

הלימוד היומי:

פרשת ויקרא | יום ה' | ה' ניסן ה'תשפ"ה | פרק ד' פסוק א' - פסוק כ"ו

בפרשת השבוע אנו לומדים, בין השאר, על דיני 'מנחת-מחבת', שהיא אחת מסוגי קרבנות המנחה שאדם יכול להקריב בנדבה. מנחה זו מוזכרת מדי שבת בזמירות שבת, בפיוט 'ברוך א"ל עליון' כשאנו מסיימים כל קטע בפזמון: "השומר שבת הבן עם הבת, לא"ל ירצו כמנחה על מחבת". והדברים צריכים ביאור, מה פשר ההשוואה בין מנחת מחבת לשמירת שבת של הבן עם הבת?! פנינים יקרים דלינו ממעיינותיהם של גדולי הדורות שהסבירו פזמון זה בהסברים משובבי לב:

גם מדרגה קטנה

משמו של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע, מביא הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זי"ע בספרו דברי יחזקאל: חכמינו ז"ל אמרו (קי, א) לגבי קרבן מנחה, שאחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון לבו לשמים, כך גם בשמירת שבת, יש אנשים שהם שומרים שבת במדרגה גבוהה בבחינת 'בן' המחויב במצות, ויש השומרים שבת במדרגה קטנה יותר בבחינת 'בת' הפטורה ממצוות. על אלו וגם על אלו אנו אומרים 'השומר שבת הבן עם הבת' - בין אם הוא בבחינת בן, ובין אם הוא בבחינת בת, שניהם 'לא"ל ירצו כמנחה על מחבת' - כמו שנאמר במנחה שגם הממעט רצוי לפני ה' ובלבד שיכוון לבו לשמים!

*

גם שבת יבשה

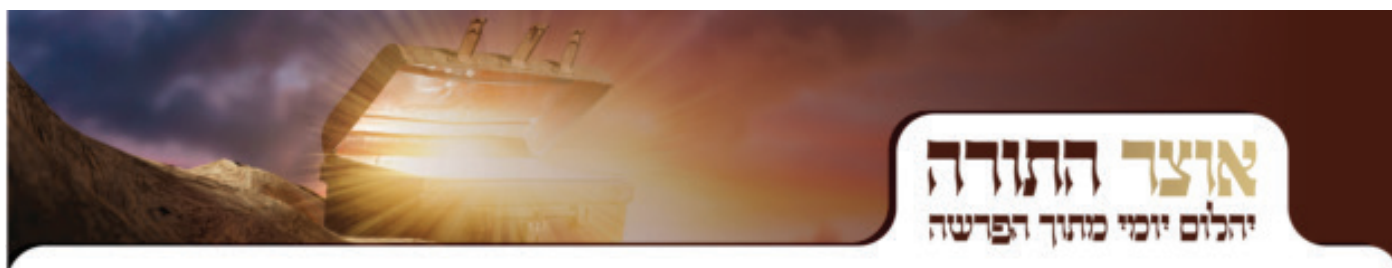
בסגנון אחר, אמר הגאון רבי אליהו לאפיאן זי"ע אמר רעיון נשגב: רש"י בפרשתנו מבאר (ב, ה-ז) את ההבדל בין מנחת מחבת למנחת מרחשת, שבמרחשת הבצק רך, ואילו במחבת הבצק קשה

ונראה יבש, אך מכל מקום המנחה עולה לרצון לפני השי"ת, בין אם זו מנחת מחבת או מרחשת. גם לגבי השבת יש כאלה השומרים אותה בדביקות ובהתלהבות, ולעומתם יש השומרים אותה בלי שימת לב, ומעשיהם יבשים בלא רגשי קודש. על כך אומרים 'השומר שבת הבן עם הבת לא"ל ירצו כמנחה על מחבת' - כי כולם עולים לרצון לפני אדון כל, גם אלו שהשבת שלהם יבשה כמו מנחת מחבת!

*

גם על מעשים

ואילו הגאון רבי חיים קנייבסקי זי"ע בספרו 'טעמא דקרא' מבאר לדרכו בטוב טעם: מבואר בג' מרא (מנחות סג, א) שקיבלו חכמים בקבלה שמנחת מרחשת באה לכפר על הרהורי הלב, ואילו מנחת מחבת מכפרת על דיבורי לשון הרע. והנה על סגולת שמירת שבת אמרו חז"ל (שבת ק"ח, ב) שהשומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש - מוחלין לו, הרי שסגולת השבת לכפר לא רק על חטא במחשבה אלא גם על מעשה. זהו שאנו אומרים 'השומר שבת הבן עם הבת, לא"ל ירצו כמנחה על מחבת' - לא רק במנחת מחרשת המכפרת על הרהור בלבד, אלא גם על מעשה!

כי כל שאר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לֵה' (ב, יא)

הרמב"ם כותב בהלכות דעות, שהאדם צריך לבחור בכל מידה את הדרך הממוצעת, ולא להקציף לשום צד. השאור הוא חמוץ ביותר, והדבש הוא מתוק ביותר, לכן אין להקטיר מהם במזבח, כרמז על כך שלא להיות חמוץ מדי ולא מתוק מדי.

(הגה"ק רבי יוסף שאול נתנזון זי"ע, בעל שו"ת שואל-ומשיב)

להודות בלי עשייה

וְאִם מִן הָעוֹף עָלָה קָרְבָּנוּ לֵה' (ויקרא א, יד). נֶאֱמַר בְּעוֹף רֵיחַ נִיחוֹחַ, וְנֶאֱמַר בְּבִהמָה רֵיחַ נִיחוֹחַ, לומר לך אֶחָד הַמְרַבֵּה וְאֶחָד הַמִּמְעִיט, וּבִלְבָד שִׁיכּוּיִן אֶת לְבוֹ לְשָׁמַיִם (רש"י פסוק יז)

יסוד עצום יוצק לנו רבינו רש"י הקדוש: כל מטרתנו בעבודת ה' היא לעשות נחת רוח

לבוראנו, ולכן חשוב לזכור שלא תמיד גודל המעשה וכמות המעשים קובעים את החשיבות, אלא דווקא האיכות, הכוונה הפנימית שבלב, הרצון הזך והטהור – הם עיקר הגורמים לנחת רוח לאבינו שבשמים!

כך גם נוכל ללמוד לקח טוב מהסיפור שיובא להלן, כיצד החדירו גדולי ישראל את המסר החשוב הזה של 'רחמנא ליבא בעי' וכל הלבבות דורש ה'!

יהודי חשוב, חסיד סלונים, ששרוי היה בצרה גדולה, זכה לראות עין בעין את חסדי ה' כאשר באורח נס נושע מצרתו ויצא מאפילה לאורה. הוא התחבט מאד בשאלה 'מה אשיב לה?', איזה דבר הוא יוכל וצריך לעשות כדי להשיב להקב"ה מעט על הטובות שגמל עמו, הוא התחבט אם להקים קופת גמ"ח או ארגון חסד, או אולי לתרום ספר תורה, ועוד שלל רעיונות מעשיים.

שלא ידע להכריע בשאלה זו קם ונסע אל מורו ורבו, כ"ק האדמו"ר בעל נתיבות שלום מסלונים זי"ע, ושטח בפניו את לבטיו.

ענה לו הרבי במתק לשונו: 'לו אתה שומע לי, אל תעשה דבר! מוטב שתישאר כל ימי חיך עם ההרגשה הזאת של 'מה אשיב לך?' עדיף שתישאר כל חיך בהרגשת הלב של 'לפיכך אנחנו חייבים להודות לך', אל תפטור את עצמך על ידי מעשה כזה או אחר מהחובה התמידית שהלב יהיה תמיד גדוש בהכרת הטובה לבורא עולם!'

אשם מעילות

חל איסור ליהנות מכל דבר שהוקדש לצרכי המקדש וקדשיו, בין מקדשי מזבח, כגון בהמות או קמח למנחות, וכלי השרת המשמשים את הקרבנות, ובין קדשי בדק הבית דהיינו חפצים שהוקדשו לצורך החזקת המקדש ותיקונו. העובר על איסור זה ונהנה מהקדש מוגדר 'מועל בה' קדש', ואם חטאו היה בשוגג, מלבד מה שחייב לשלם להקדש את ערך ההנאה בתוספת חומש, הריהו חייב להביא קרבן אשם-מעילות, איל בן שנתיים ששוויו שני סלעים.

הנושא היומי בפרשה

דיני קרבן חטאת • פר כהן המשיח • העלם דבר של ציבור • חטאת נשיא

היום נלמד דיני קרבן חטאת שיש להביא כשעוברים בשוגג על חטא שיש בו עונש כרת. אחד מסוגי החטאת הוא כאשר כהן משיח חטא בשוגג, עליו להביא פר בן שלש שנים, ולה־זות מדמו כנגד הפרוכת ועל קרנות מזבח הפנימי, חלק מהחלבים והאברים מוקטרים על המזבח, ושאר הבשר נשרף חוץ לשלש מחנות במקום שפיכת הדשן. סוג נוסף של חטאת הוא כאשר הסנהדרין טעו והתירו לעשות אחד החטאים והקהל עשו על פיהם, גם כאן יש להביא פר ולעשות בו את כל סדר העבודה שעושים בפר כהן המשיח. ואילו נשיא שחטא בשוגג, חייב להביא רק שעיר זכר, ונותן מדמו על ארבע קרנות המזבח החיצון.

חטא בשוגג:

כל קרבנות חטאות באות לאחר שיהודי עובר בשוגג על איסור שיש בו איסור 'לאו' ועונשו כרת במזיד.

שם משמעון:

כמו כן נרמז כאן בפסוק 'מאחת מהנה', שהמחלל שבת במלאכת שוגג בכותב, חייב גם אם כתב רק את האותיות 'שם' מהמילה שמעון, או 'נח' מנחור וכדו'.

אשמת העם:

ישנם כמה סוגי חטאות. הראשונה היא: כאשר הכהן שנמשח בשמן המשחה עובר בשוגג על אחת מהעבירות שיש עליהן חיוב כרת, שעבירה זו היא 'אשמת העם', כלומר שגם שאר העם חייבים רק בחטא כזה שזדונו כרת. ומדרשו: כשהכהן חוטא יש בכל אשמה לעם, כי הם תלויים בו שיכפר עליהם.

פר כהן משיח:

על הכהן להביא פר בן שלש שנים אל פתח אהל מועד. לאחר שיסמוך את ידיו על ראש הפר, ישחט את הפר. לאחר מכן עליו להזות את הדם בתוך אהל מועד במשכן, או בתוך ההיכל בבית המקדש.

שבע הזאות:

סדר הזאת הדם: הכהן טובל אצבע בדם, ומזה 7 פעמים מול פרוכת הקודש, כנגד בדי הארון, אולם הדם אינו נוגע בפרוכת. לאחר מכן, נותן הכהן באצבעו על ארבע קרנות מזבח הזהב הפנימי, ואת שיירי הדם הוא שופך על יסוד מזבח העולה.

הקטרת איברים:

לאחר הזאת הדם, ניגש הכהן אל הפר, ובעודו שלם, טרם ניתוחו, הוא מסיר ממנו את האיברים דלהלן: א. החלב המכסה את הקרב. ב. החלב שעל הקיבה ג. שתי הכליות. ד. החלב שעל הכלייות. ה. חלב הכסלים. ו. יותרת הכבד. ז. מעט מהכבד. את כל איברים אילו מקטיר הכהן על המזבח.

כמו שלמים:

הפסוק מדמה פר כהן משיח לקרבן שלמים, ללמד שכשם שהשלמים יש להקריב 'לשמה', כך גם פר כהן משיח יש להקריב לשמה. ועוד, שכשם ששלמים הם שלום לעולם, כך גם פר זה הוא שלום לעולם.

שריפת הפר:

את כל שאר הבשר של הפר, וכן העור, הרגליים, הקרב והפרָש, יש להוציא חוץ לשלש מחנות, אבל לא למקום טמא של בית הקברות, ולא למקום שבו משליכים אבני בית מנוגע, אלא למקום טהור שבו שופכים את הדשן, גם אם עכשיו אין שם דשן, ושם יש לשרוף את הפר בעצים.

פר ושעיר:

נרמז כאן בפסוק שגם בפר יום כיפורים, ושעיר המכפר על עבודה זרה, מקריבים כליות וחלבים ויותרת הכבד.

העלם דבר:

חטאת נוספת היא 'פר העלם דבר של ציבור', דהיינו במקרה וכל הסנהדרין טעו והורו להתיר אחת מהעבירות שיש עליהם עונש כרת, והציבור עשה כך על פי הוראת ההיתר שלהם, על הקהל להביא פר בן שלש שנים לחטאת.

כנגד הפרוכת:

זקני הקהל סומכים את ידיהם על הפר, ולאחר שחיטתו לוקח הכהן המשיח מדמו לתוך אהל מועד, שם הוא טובל אצבעו בשם ומזה 7 פעמים מול הפרוכת.

כאן לא נאמר פרוכת 'הקודש', אף שבכהן משיח נאמר פרוכת הקודש, משל למלך שסרחה עליו כל המדינה אין מלכותו מתקיימת, ולכן כאן כשחטאו כל הקהל כביכול הסתלקה הקדושה מהפרוכת.

ארבע מתנות:

לאחר מכן נותן הכהן מהדם על ארבע קרנות המזבח, ארבע מתנות אלו מעכבות, ואם חיסר מתנה אחת אין הקרבן עולה לרצון (בשונה מסתם חטאת שאם נתן רק מתנה אחת כיפר). שאר הדם נשפך על יסוד מזבח העולה.

בקיצור:

עם סיום זריקת הדם יש להקטיר על המזבח את כל האיברים כמו בפר כהן משיח, (הפסוק מקצר בהזכרתם כמלך הממעט לשוחח על חטאו של אוהבו). לאחר מכן יש להוציא חוץ למחנה את שאר הבשר ולשרוף אותו כמו שעשו בפר כהן משיח.

אשרי הדור:

סוג נוסף של חטאת הוא, כאשר נשיא הדור חטא בשגגה, וכשחטא היה סבור שזה מותר ואחר כך נודע לו שהדבר אסור. אשרי הדור שהנשיא נותן להביא כפרה על שגגתו, וקל וחומר שיתחרט על זדונות.

שעיר זכר:

על הנשיא להביא דווקא שעיר עיזים, זכר ותמים, לשחוט אותו בצפון כמו קרבן עולה, ולכוון בשעת השחיטה לשם חטאת, ואם לא כיוון – החטאת פסולה.

לאחר מכן לוקח הכהן מדם השעיר באצבעו ונותן על ארבע קרנות מזבח העולה החיצון, ושאר הדם נשפך על יסוד המזבח.

אחרי הזריקה יש להקטיר על המזבח את כל האיברים המוזכרים בעז של קרבן שלמים.